

Orbánék „gátlástalan kreatív gazdálkodásáról”

Kerék-Bárczy Szabolcs, az MDF volt szóvivője a Klubrádióban 2010. július 27-én

Bolgár György: - A szombati Népszabadságban írt egy nagyon érdekes és nagyon kemény cikket „Mi lett veled István?” címmel. Ez az István, annak, aki nem olvasta, Stumpf István. Ugyanis Ön Stumpf kabinetfőnöke volt.

Kerék-Bárczy Szabolcs: - Így van.

- A cikkben arra emlékszik vissza, hogy milyen szívesen és lelkesen dolgozott vele együtt néhány hónapig és milyen nagyra értékelte a gondolkodását meg tevékenységét. Aztán hamar bekövetkezett a csalódás, és innentől kezdve válik nagyon keménnyé a cikk. Mert olyanokat ír, amikről az ember itt-ott hallott természetesen az elmúlt tíz-tizenkét évben, 98-tól kezdve többször is, hogy a Fidesz-kormányzat milyen gazdasági érdekekre alapozott és milyen módszerekkel próbált gazdasági befolyásra szert tenni az országban és a társadalomban. De általában azért ezt óvakodtak megírni. Ön pedig keresetlenül és óvatosság nélkül megírja, hogy Orbán kormányzásának alapvető célja és lényege volt a jogszabályokkal és az adófizetők pénzével való gátlástalan kreatív gazdálkodás. És használja az általuk bevezetett oligarchák kifejezést is, hogy saját oligarchikus rendszerüket akarták kiépíteni. Saját tapasztalatai alapján döntötte el már 99-ben, hogy ez így van, vagy az elmúlt tíz-tizenkét évre visszatekintve gondolja most így?

- Nem, saját tapasztalataimra is hagyatkozom, de természetesen én is olvastam Debreceni József műveit. Ha egy aktualitást szeretnék mondani, olvastam Lázár János mai nyilatkozatát, amely reagál Jóri András ombudsmannak azon felvetésére, hogy az úgynevezett szégyenlista kifüggesztése Hódmezővásárhelyen törvénytelen. Erre a Fidesz frakcióvezetője azt mondja, meglehet, hogy törvénytelen, de igazságos. És majd megfontolják az ombudsman állásfoglalását. Ez egy csepp a tengerben. Ha mellé tesszük Orbán Viktor sok évvel ezelőtti közlését, hogy Antall Józsefet azért bírálta leginkább, mert nem épített ki egy saját magyar vállalkozói kört, amire ő minden tekintetben tudott volna hagyatkozni, akkor ezek mind azt bizonyítják, hogy itt egy tudatos oligarchikus rendszer kiépítése van folyamatban. Erre felhívtuk egyébként a figyelmet az elmúlt három és fél évben, én magam is, még megboldogult pártpolitikus koromban. Tehát újdonság nincsen. Azért most írtam ezt a cikket, mert úgy véltem, hogy az arcátlanságnak és a cinizmusnak is van egy határa, amit azért nem lenne célszerű túllépni. Azt hiszem, hogy mindannyian nagyra értékeljük és elismerjük a társadalomtudós Stumpf István munkásságát. De én nem tartom őt alkalmasnak az alkotmánybíróvá.

- *Miniszternek alkalmas lehet több poszton, de alkotmánybírónak nem.*

- Hát igen. Mert egy alkotmánybíró mégis egy olyan típusú közjogi funkciót jelent, amely sokkal nagyobb ártatlanságot követel meg vagy követelne meg az én ízlésem és nagyon sokunk ízlése szerint. És azt is eléggé cinikusnak tartom, hogy ő, aki tanult az Egyesült Államokban, egyszerűen mechanikusan összeveti az amerikai legfelsőbb bírósági modellt a magyar alkotmánybíróval. Ez egész egyszerűen nem igaz, tényszerűen nem állja meg a helyét és az emberek megtévesztésére szolgál. Tehát sokféle élmény gyülemlt fel bennem. Eddig nem szóltam Istvánról, miközben magam is leírtam az oligarchikus rendszer kifejezést korábban is, de úgy gondoltam,

hogy most már átlépték a Rubikont, és e mellett nem lehet szó nélkül elmenni. És sajnálom, hogy volt barátom átlépte ezt a határt. Nap, mint nap látunk ilyen jelenségeket. Való igaz, hogy úgy használják a hatalmi ágakat, megint csak arra való cinikus hivatkozással, hogy erre felhatalmazást kaptak. Nem azt ígérték egy sor pontban, amit most megvalósítani szándékoznak és elhallgattak egy csomó mindent. Tehát legyünk következetesek. Ha annak idején a szocialista kormányokat teljes joggal bíráltuk, akkor legalább ugyanazért illenék bírálni és ezt felismerni saját magukban mondjuk a jelenlegi kormányzóknak is, hogy ugyanabba a folyóba ne lépjenek még egyszer bele.

- Ön évekig benne volt a politikai életben, most az MDF veresége után kilépett belőle. Nem tudom, hogy van-e szándéka valamikor valahová visszatérni. De nyilván sok politikai szereplőt közlelről ismer. Vajon mi vezethette Orbán Viktort abban, hogy éppen Stumpfot jelölje alkotmánybírónak, hiszen annyi nyilvánvalóan hozzá lojális és a feladatra egyébként a törvény szerint is alkalmas jelölt jöhetett volna szóba. Stumpfot pedig még száz más helyen lehetett volna használni. Mire jó ez?

- Hát ez egy nagyon érdekes kérdés, nem akarok találgatni, mert az nem lenne korrekt. Az látszik a mostani kormányfő mozgásából, hogy egész egyszerűen egy olyan régi török vagy arab keleti típusú kinevezési és hatalmi és uralmi rendszert épít ki, hogy mindenki tőle függjön. Tehát ilyen csillagszerűen ül a hatalom közepén, és azok lehetőség szerint minél kevésbé kapcsolódjanak egymáshoz, akikhez kiindulnak tőle a szálak. Tehát minden Orbán Viktortól függjön, mindennek a közepén ő álljon. Hogy ebben a rendszerben hol van Stumpf Istvánnak a szerepe, hogy miért került oda, azt nem tudom.

- Hiszen ezt lehet úgy is értékelni, hogy akkor kilenc évre ő félre van téve, ki van vonva a forgalomból.

- Igen, így is lehet értékelni. Bár önmagában érdekes az a testület, ami az új alkotmányt fogalmazza meg a miniszterelnök személyes tanácsadó testületeként. Tehát azt mindenki hangsúlyozza, hogy ez nem közjogi testület. Ebben Pozsgay Imrétől Stumpf Istvánig jó néhány ember benne van. Kevés komoly alkotmányjogászt találok ebben a testületben. Nagyon érdekes a mozgás, érdekesek általában a kinevezések. Egyre tudok gondolni, még egyszer mondom, hogy lehetőleg új embereket akar találni. Stumpf István ugye régi ember, de az alkotmánybírói poszt az pont arra alkalmas rá, hogy valakinek ne legyen közvetlen végrehajtói funkciója. Fel kell számolnia azokat az érdekeltségeit az üzleti életben, legalábbis közvetlen módon, amikkel rendelkezik. Ez akár spekulatív módon alátámaszthatja azt, amit Ön felvetett az előbb, hogy félre akarják állítani. És ugyanakkor mégis egy olyan posztot tartani, ahol azért egy testület tagjaként nagyon fontos ügyekben segíthet majd adott esetben a kormánynak. Magyarország nem áll olyan alkotmányos fejlettségi és demokratikus fejlettségi szinten, hogy feltételezni tudjuk azt, hogy az alkotmánybíróság épületébe belépve egy volt szervilis pártkatoná, még akkor is, ha esetleg nem volt a Fidesz tagja, hirtelen belépve abba az épületbe majd leveti a személyes pártpolitikai kötődését magáról, mint egy ruhát, és hirtelen teljesen független személyiségként fog működni. Ez a legjóindulatúbb feltételezést sem állja ki, tehát én nem erre számítok. A miniszterelnöknek arra van szüksége, hogy legyenek olyan emberek még ilyen posztokon is, akik adott esetben nem akadékoskodnak majd egy neki tetsző, esetleg sokak demokratikus ízlésével nem egyező alkotmánymódosítás vagy törvényhozás miatt.

- Értem. Tehát ez a másik lehetséges verzió, hogy egy bizalmi embert ültet a testületbe.

- Egy bizalmi embert, de ugyanakkor Önnek is igaza lehet, hogy ezzel mégis arra kényszeríti Stumpf Istvánt, hogy szabaduljon meg minden gazdasági érdekltségétől, tehát kvázi vonuljon ki a média világából és mindenhonnan. Tehát ennek lehet egy „felfelé buktatunk” típusú verziója is egyébként.

- *Önnek volt egy érdekes mondata, amikor arról írt, hogy két évet töltött a Harvardon, majd hazatérte után közel egy évet a Matávnál Fellegi Tamás munkatársaként és zárójelben megjegyzi, hogy ez egy másik nagyon érdekes történet. Nekem is felkeltette az érdeklődésemet. Ha már felhívta rá az olvasó figyelmét, mi az érdekes történet ebben, azon kívül, hogy Fellegi Tamással dolgozni az azóta történtek fényében nyilván érdekes lehetett.*

- Önmagában érdekes volt egy rendkívül intelligens emberrel dolgozni, akit hasonlóan tudok jellemezni, mint Stumpf Istvánt, a közvetlenségét és a felkészültségét illetően, nemzetközi kitekintését nézve. Ne felejtse el, hogy a kormányzati kapcsolatokat és szabályozási igazgatóságot vezető Fellegi Tamás először ágazati igazgatóként, majd a Matáv végrehajtó tanácsa, vagyis igazgatósága, tehát legbennfentesebb döntéshozó testülete tagjaként, vezérigazgató-helyettesként kezdte. Mi olyan hét-nyolc hónapig dolgoztunk együtt, az a részleg akkor még monopólium volt. A Matáv tulajdonképpen a piacon már privatizált cég volt, de kvázi monopóliumként működött, és az árak meghatározásában a tarifa-kérdéssel és a lobbizással foglalkozott. Magyarországon a lobbizás nem azt jelenti, amit Amerikában, hogy rengeteg cég versenyez egymással, és minden egyes pénzmozgást, minden egyes befolyásolás anyagi részét az interneten is fel kell tüntetni, tehát vannak honlapok, amelyek ezt követik. Ott nagyon kemény a szabályozás. Ott is be-becsúsznak nem szép dolgok, de nem az a norma. Azért Magyarországon el lehet képzelni, hogy ez a vállalati közeg hogyan működik. Hadd fogalmazzak úgy, hogy egy demokratikus ízlésnek kevésbé felel meg adott esetben az a fajta tárgyalási stílus, ami Magyarországon ebben a közegben és a lobbizás világában, tisztelet a kivételnek, megfigyelhető.

- *Felleginek milyen volt a stílusa?*

- Abszolút közvetlen és barátságos volt a stílusa. És még egyszer mondom, egy rendkívül jól felkészült, agresszíven, de felkészülten tárgyaló ember. Tehát nyugati mércével is felkészült tárgyaló. Én csak azt remélem, hogy miniszterként hatottak rá vagy hatnak rá majd a munkájában azok a tapasztalatok, amelyeket az Egyesült Államokban egy nálunk lényegesen fejlettebb demokratikus kultúrával rendelkező vagy lényegesen tisztább kezű közélettel rendelkező országban tanulhatott és tapasztalhatott. Nem tudom, hogy ezzel foglalkozott-e, de én nagyon remélem, hogy igen. Nincs jó előérzetem általában a kormányzat ilyen jellegű működésével kapcsolatban.

- *Az nyilvánvaló, mert odáig jut a cikke végén, hogy rohamléptekben közelítünk a Putyin-féle diktatúra felé.*

- Igen. A legutóbbi választáson Putyin legnagyobb ellenzéki pártja, az a körzet, ahol az ellenzék vezetője elindult, ott az adott párt egyetlen szavazatot sem kapott. El tudja képzelni, hogy saját magára nem szavazott az ellenzéki vezér? Magyarország nem tart itt, de ha kemény kritikát fogalmaz meg valaki Magyarországon a kormányzattal kapcsolatban, nézze meg a parlamenti vitákat, akkor hihetetlenül cinikus, lesajnáló, lenéző stílussal találkozik. Miközben mindenhol azt hallja, hogy a szakralitás, a szeretet, az együttműködés, az egyetértés uralkodik. Ez egy merő cinizmus. Oroszországban ezt lényegesen túlhajtják, ott valóban féldiktatúra működik. De semmilyen olyan bizonyítékát annak nem látom, hogy Magyarország a skandináv típusú, átlátható, tisztakezű és hatékonyan működő állam és politika irányába tartana. Ezért mondom azt, amit Önök is érzékelnek, vagy Ön is

érzékel, és a műsorában igyekszik is bemutatni, hogy a kinevezési gyakorlattal, a jogalkotással az látszik bebizonyosodni, hogy itt egy másik saját oligarchikus rendszer épül ki. Miért nem fogadta el a parlament az első ülésen mondjuk az új párt- és kampányfinanszírozási törvényt? Az, hogy lecsökkentik a parlamenti pártok vagy általában a politika támogatását, az nem az átláthatóság és a korrupciómentesség, hanem pont ellenkezőleg, a korrupció megerősítése irányába hat. Hogyan gondolja bárki is, hogy egy képviselő 240 ezer forint bruttó alapilletményből úgy meg tud élni, hogy abból ruhát vásárol magának, televízióba jár, vagy időnként étterembe, ahol nem meghívhatja magát, hanem ő hív meg másokat?

- De ha meghívhatja magát, az is a korrupció egyik lehetősége, ha kicsiben is.

- Pontosan. Tehát minden abba az irányba mutat, hogy szép mézesmázos szavakkal leöntött, szeretet jegyében elkövetett demokráciacsonkítás folyik Magyarországon. És ezt keményen ki kell mondani és mindenkinek meg kell fogalmaznia az emlékeit és az érzéseit, korrekt módon, elismerve a bírált személyeknek vagy csoportoknak az erényeit is természetesen.